

Trädgårdar så in i Norden

Text och bild: ANNA-KARIN FALLHEDEN

INGEN HAR VÄL vid det här laget missat årets största trädgårdsvisning i Sverige, Tusen Trädgårdar den 1 juli. Bakom arrangemanget står Riksförbundet Svensk Trädgård, Gunnel Carlsons Trädgårdsriket och Studieförbundet, tillsammans med engagerade trädgårdsföreningar och en mångfald av trädgårdsägare runt om i landet. En unik trädgårdsdag där många trädgårdsägare håller öppet under en och samma dag från norr till söder. Det vill du inte missa! Planera din personliga trädgårdsrunda redan nu och ta del av samtliga trädgårdar på www.tradgardsriket.se. Håll utkik efter Tusen Trädgårdars vimplar. Vi ses!

ÄVEN I GRANNLÄNDERNA Finland, Norge och Danmark arrangeras större trädgårdsvisningar under året. Finlands arrangemang, Öppna trädgårdar, sammanfaller även med Tusen Trädgårdar, den 1 juli 2018. I Norge hålls arrangemanget 1000 åpne hager 24 juni och i Danmark firas Åbne Haver og Havefestival 9–10 juni i år.

FÖR MER INFORMATION om arrangemangen se respektive hemsida. Länk till samtliga hemsidor hittar du på www.tradgard.org/tusen

Åbne Haver og

Havefestival	9–10 juni	Danmark (årligen)
1000 åpne hager	24 juni	Norge (vartannat år)
Öppna trädgårdar	1 juli	Finland (årligen)
Tusen Trädgårdar	1 juli	Sverige (vartannat år)

Öppna

Att öppna sin trädgård för andra ger mycket feedback tillbaka. Monika Wetterdal i Uppsala deltog i Tusen trädgårdar senast, och här ger hon några tips inför dagen. Låt er inspireras av trädgårdsbesöket hemma hos henne, antingen ni ska visa er trädgård eller kommer att besöka någon trädgård under dagen. Titta på trädgårdsrikets hemsida vilka trädgårdar som kommer att ha öppet i år.

Text och bild: ÅSA WENNSTRÖM

Alla som har en trädgård borde vara med i Tusen trädgårdar. Bli inspirerad och visa dina favoritväxter för andra den 1 juli!

– Tusen trädgårdar är ett evenemang för alla trädgårdsälskare. Dagen bjuder på positiva möten mellan människor från när och fjärran och härlig feedback på allt jobb som är nedlagt i trädgården, tycker Monika Wetterdal.

Längs den stenlagda gången upp mot huset möts

för en dag – några tips

Monika Wetterdal med en av sina imponerande dahlior.

En plats för njutning.

besökarna av skirt ekorkorn tillsammans med färgglad vallmo och spiror av digitalis. Monika och Martin Wetterdal har skapat sitt paradiset i ett villaområde i Uppsala. Sommaren 2016 bestämde de sig för att visa upp sin trädgård, som de arbetat med sedan 1998. När de köpte den 2 400 kvadratmeter stora tomten, var den helt igenväxt och en stor del var skogsparti. De sålde 800 kvadratmeter, började med att rusta huset och skapa en trädgård med gångar och rabatter utifrån de träd som de ville behålla.

Långsiktigt skapande

Resan har varit spännande från att bo i lägenhet och bara odla i balkonglådor till en härligt grönskande trädgårdsoas att njuta i. Paret har inhämtat kunskap från många håll: tidningar, böcker, mässor, utställningar i Sverige och England.

– Det har varit lärorikt att pröva och upptäcka att varje art har sina önskemål på växtplats, jord, skötsel, med mera. Innan man köper plantor ska man läsa på, så att man inte får in växter som sprider sig för mycket. Att plantera fem eller fler av samma sort har gett rabatterna mera volym. Det har blivit en skön

kombination av marktäckare – livets hemlighet – som har använts för att utrota all den kirskaal som fanns i trädgården från början, berättar Monika.

Tusen idéer

Trädgårdsägare är alltid på jakt efter ny inspiration och Tusen trädgårdar är en perfekt dag för att fylla på sitt idéförråd. En av trädgårdens skuggrabatter är hämtad från en tidningsartikel. Den är anlagd intill ett högt plank med vildvin.

Martin är den som markbereder, bygger trappor, portaler och klätterspaljéer i trädgården. Monika gräver och planterar och gillar att kombinera annueller, perenner och någon buske eller klätterväxt i rabatterna. Hon drar upp egna plantor av rudbeckior som 'Cherry Brandy' och 'Prairie Sun', rosenskära, tagetes m fl arter. Trädgården ska vara en helhetsupplevelse, med många gröna nyanser, som är vilsamma för ögonen, gärna kryddat med någon accent!

– Några favoriter i trädgården är den rubinröda klematisen 'Princess Diana', mina engelska dahlior och fuchsior, den blå bergvallmon, den rödblådiga flädern BLACK LACE och den härligt doftande värvax- ➤

Flocknäva och timjan ger en böljande rabattkant.

Vallmo och ekorkorn vajar längs gången mot huset.

- ten stenkyndeln 'Blue Cloud' som ofta ingår i mina sommarbuketter, säger Monika.

Inspirera andra

– Det var ett 30-tal besökare på Tusen trädgårdar, som kom lite utspritt under hela dagen. De flesta verkade vara allmänt intresserade av trädgård med lite fokus på form, färg och design. Det var få frågor

om olika sorter. Några dröjde sig kvar länge, lät sig visas runt och fikade med andra besökare. Ett perfekt sätt att möta andra trädgårdsintresserade på och få tips om trädgårdar de besökt eller ska besöka. Andra besökande vandrade själva, fotograferade och åkte sedan vidare.

Monika minns att det var mycket arbete föregående, eftersom hon ville att allt skulle vara fint. Vädret hade också spelat ett spratt och dahliorna hade inte börjat blomma riktigt.

– Det var speciellt roligt att många grannar kom och tittade, men även mer långväga gäster. Det var positivt att få dela med sig av sina idéer till andra, men också att få en uppmuntran i sitt eget skapande.

– När du visar, lägg gärna fram en gästbok som besökarna får skriva i. Det är roligt att gå tillbaka och läsa, och alla positiva kommentarer värmer länge, som t ex ”en underbar och omväxlande trädgård”, ”kreativa idéer”, ”ljuvligt ställe att vara på” och ”ÖgonFröjd”!

– Har man växter till försäljning, bör de placeras centralt i trädgården. Det är alltid välkommet att bjuda på fika och en pratstund. Besökarna hittade till trädgården utan problem tack vare Tusen trädgårdars vimpel och gps. Det räckte med några parkeringsplatser, i och med att folk kom och gick under dagen.

Öppna och slutna rum

Under vandringen i trädgården möter man alltifrån torra, soliga partier till de skuggiga delarna med böljande rabatter mellan träden. Här är fuktigt och man kan se vattendropparna spela på bladytorna. Ingången till växthuset flankeras av stora dahliakrukor och där inne växer tomater och *Physalis*. Till höger om växthuset har Monika sina älskade fuchsior prydligt uppställda på hyllor.

Bakom växthuset ligger ett enklare köksväxtland. Från gräsmattan leder stenlagda trappor upp genom ett blommande stenparti till terrassen, där pelargonerna har en egen uteplats under tak.

Små detaljer, olika blad och blomformer gör rabatten mer levande.

Inspirerad av Japan.

Pelargonier på sommarlov, skyddade från regn under ett ljusgenomsläppligt tak.

En av alla härliga rabatter med röd vallmo, flox, veronika och guldkleja.

»Tusen trädgårdar är ett evenemang för alla trädgårdsälskare. Dagen bjuder på positiva möten mellan människor från när och fjärran och härlig feedback på allt jobb som är nedlagt i trädgården.«

Den japanska delen tillkom på den yta där de hade som mest kirskål. Olika barrväxter, tujor och stenar omger den portal som leder till parets matkällare. Martin och Monikas senaste projekt är att bygga en vindlande klättervägg av klematis mellan en av de

stora rabatterna och den japanska trädgården.

– Trädgården har flera sittplatser, ... men som ofta står tomma, eftersom vi mest jobbar. Men en skön sommarkväll är det magiskt att sitta under den klättrande honungsrosen och bara njuta! 🌸